

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ
ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

23 листопада 2020 року,

протокол №6

Перший Проректор

Олег ОМЕЛЬЧУК

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

23 листопада 2020 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«БАНКІВСЬКА СПРАВА»

для підготовки на першому освітньому рівні

здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра

за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування

галузі знань 07 Управління та адміністрування

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	3
2.	Заплановані результати навчання	4
3.	Програма навчальної дисципліни	7
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	11
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	11
	4.2. Аудиторні заняття	11
	4.3. Самостійна робота студентів	11
5.	Методи навчання та контролю	12
6.	Схема нарахування балів	12
7.	Рекомендовані джерела	13
	7.1. Нормативно-правові джерела	13
	7.2. Основні джерела	14
	7.3. Допоміжні джерела	16
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	17

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва напрямку підготовки	– 072 Фінанси, банківська справа та страхування
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Банківські операції
5. Тип дисципліни	– Вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 11.2
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший освітній рівень
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– четвертий
10. Семестр	– восьмий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 40
% від загального обсягу	– 44
лекційні заняття (годин)	– 20
% від обсягу аудиторних годин	– 50
семінарські заняття (годин)	– 20
% від обсягу аудиторних годин	– 50
самостійна робота (годин)	– 50
% від загального обсягу	– 56
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,4
самостійної роботи	– 2,9
3) заочна форма навчання:	не передбачено
аудиторні заняття (годин)	–
% від загального обсягу	–
лекційні заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин	–
семінарські заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин	–
самостійна робота (годин)	–
% від загального обсягу	–
тижневих годин:	
аудиторних занять	–
самостійної роботи	–
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ППО 4 Гроші і кредит
ППО 10 Фінансове право
ППО 18 Банківська система
ППВ 4.3 Платіжні системи
2) супутні дисципліни	– ППО 21 Інвестування
ППВ 12.1 Фінансова безпека
ППВ 15.2 Оподаткування фінансових установ
3) наступні дисципліни	– не передбачено
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Загальні компетентності</p> <p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 03. Здатність планувати та управляти часом ЗК 06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні компетентності</p> <p>СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (банківської системи) СК 04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач СК 05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК 06. Здатність застосовувати сучасні інформаційні системи та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>ПР 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування ПР 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. банківської системи) ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем ПР 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. ПР 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення. ПР 26. Застосовувати набуті знання з фінансів зовнішньоекономічної діяльності в міжнародних економічних і валютно-кредитних відносинах</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	визначати сутність і особливості банківських операцій
1.2)	розуміти теоретичні основи, принципи організації банківської справи
1.3)	знати механізм здійснення базових банківських операцій
1.4)	розуміти суть і значення банківської справи для функціонування економіки держави
1.5)	окреслювати завдання та функції банків
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати механізм дії забезпечення фінансової безпеки банку
2.2)	описувати історію розвитку банківської справи
2.3)	виділяти організаційні та правові засади банківської справи в Україні;
2.4)	володіти методичним інструментарієм діагностики фінансового стану банку;
2.5)	робити висновки щодо ефективності банківської справи
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	застосовувати базові знання з організаційних і правових засад діяльності банків в Україні;
3.2)	виконувати необхідні аналітичні розрахунки з визначення економічних нормативів для комерційних банків;
3.3)	здійснювати раціональне використання фінансових ресурсів банку
3.4)	застосовувати на практиці теоретичні знання з оцінки кредитоспроможності позичальника банку;
3.5)	формулювати категоріальний апарат теорії банківської справи з метою його застосування в науковому дискурсі.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати діяльність банку за різними напрямками;
4.2)	визначати рівень ризику діяльності банку; впорядковувати окремі елементи системи ризик-менеджменту банку;
4.3)	виділяти чинники виникнення банківських криз і механізм їх впливу на банківську систему;
4.4)	досліджувати особливості взаємодії банків з міжнародними фінансовими організаціями
4.5)	пропонувати методи регулювання, нагляду та контролю за діяльністю банків
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	аргументувати особливості здійснення базових банківських операцій
5.2)	пояснювати суть, значення і технологію здійснення активних і пасивних операцій банків;
5.3)	впорядковувати окремі елементи системи ризик-менеджменту в банку;
5.4)	встановлювати розмір наявних банківських ресурсів та потребу в них;

5.5)	упорядковувати фактори, що впливають на банківську справу
6. Оцінювання	
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	оцінювати показники банківської діяльності;
6.2)	аргументувати роль центрального банку у функціонування банків;
6.3)	аналізувати економічні нормативи банківської діяльності;
6.4)	робити висновки про взаємовідносини банків з підприємствами, державою і недержавним сектором економіки;
6.5)	пояснювати необхідність здійснення банківського регулювання та нагляду.
7. Створення (творчість)	
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	формувати навички порівняльного аналізу в процесі дослідження фінансової звітності банку;
7.2)	будувати систему організаційного забезпечення ефективної діяльності банку;
7.3)	моделювати вплив інфляції, валютного курсу та інших ризикових факторів на результативність діяльності банківських установ;
7.4)	пропонувати методи досягнення конкурентоспроможних переваг для банку
7.5)	сформувати практичні навички та вміння щодо оцінки стабільності та фінансової безпеки банку.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Економічні основи банківської справи

Банківська справа: сутність і необхідність розвитку. Умови зародження та розвитку банківської справи. Період зародження банку. Лихварство як перша форма банківської справи. Розвиток банківської справи у Стародавній Греції. Банківська справа у Стародавньому Римі. Основні етапи розвитку банківської справи. Види послуг і операцій на одному з етапів розвитку банківництва. Ретроспектива становлення банківництва в Європі. Розвиток капіталістичної банківської справи. Банківська справа при соціалізмі. Історичні шляхи створення емісійних банків країн. Еволюційний шлях становлення центрального банку. Директиний шлях заснування емісійного банку. Передумови становлення та історичні аспекти розвитку банківської справи в Україні.

Тема 2. Поняття банку та організаційні основи його функціонування

Суть і види банків. Функції банків у ринковій економіці. Правова основа діяльності банків. Поняття та особливості функціонування банківської системи. Універсальні та спеціалізовані банки. Державні банки. Кооперативні банки. Банки з іноземним капіталом. Способи, що використовуються для реорганізації банків. Суть і види банківських об'єднань. Порядок створення і реєстрації банків в Україні.

Організаційна структура та управління банком. Структура управління банком. Загальні збори учасників (акціонерів). Спостережна рада банку, його правління (рада директорів). Наглядова рада державного банку. Ревізійна комісія. Повноваження цих органів і відповідальність за результати діяльності банку. Організаційна структура банку. Функціональні та територіальні структурні підрозділи банку. Філії, відділення та представництва банку.

Тема 3. Сутність банківських операцій та їх види

Операції банків. Визначення сутності категорій «операції банків», «банківська операція», «банківська послуга» та «банківський продукт». Характеристика банківських операцій з точки зору економічної сутності та функціонального призначення. Види операцій, що забезпечують банк ресурсами, операції, пов'язані з розміщенням ресурсів та комісійно-посередницькі операції банків

Загальна характеристика банківських операцій. Пасивні операції. Операції банку з формування капіталу і банківських зобов'язань. Активні операції. Характеристика банківських активів (вимог). Комісійно-посередницькі операції.

Нетрадиційні операції та послуги банку.

Тема 4. Власний капітал банку

Економічна характеристика та склад ресурсів комерційного банку. Банківський капітал та його внутрішня структура. Економічна сутність та види власного капіталу банку. Власний капітал банку, структура, джерела формування, функції, механізм поповнення. Функції основного, додаткового та субординованого банківського капіталу.

Порядок формування основних складових власного капіталу банку. Статутний капітал банку та порядок його формування. Розмір статутного капіталу (фонду) банківської установи, порядок його регулювання. Резервний капітал, спеціальні фонди і резерви як компоненти власного капіталу банку. Роль прибутку у формуванні власного капіталу. Регулятивний капітал та його вплив на формування власного капіталу банку. Регулювання нормативів капіталу банківських установ.

Міжнародні стандарти власного капіталу комерційних банків (Базельська угода). Аналіз достатності капіталу банку. Методи управління банківським капіталом в Україні та в міжнародній практиці. Капіталізації банків. Джерела поповнення власного капіталу банків.

Тема 5. Залучені ресурси банку

Залучені ресурси банку, операції, пов'язані з їх формуванням. Депозитні (вкладні) операції банківських установ, їх види та характеристика. Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація та загальна характеристика. Особливості депозитних рахунків до запитання, строкових та ощадних вкладів. Укладання депозитного договору та встановлення депозитної процентної ставки. Фактори, які впливають на рівень депозитного процента. Механізм здійснення строкових депозитних операцій з юридичними особами. Класифікація депозитів фізичних осіб, їх загальна характеристика. Права вкладників. Правовий режим вкладників. Вклади (депозити) до запитання фізичних осіб у банківських установах. Строкові вклади фізичних осіб у банківських установах. Довіреність на розпорядження вкладками. Порядок складання і використання заповітів. Порядок видачі вкладу після смерті вкладника. Порядок розпорядження рахунками неповнолітніх та інших клієнтів, визнаних недієздатними. Система гарантування вкладів населення в банках. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: порядок членства, виплати сум відшкодувань, керівництво тощо. Нові форми і способи залучення депозитів. Процентна політика щодо залучення вкладів (депозитів).

Тема 6. Позичені ресурси банку

Поняття та класифікація запозичених ресурсів банківських установ. Позичений капітал банку. Характеристика запозичених ресурсів банківських установ. Механізм позичання банками тимчасово вільних грошових коштів. Суть та значення міжбанківського кредитування при формуванні запозичених ресурсів. Види, порядок надання та погашення кредитів рефінансування. Порядок отримання банками кредитів НБУ через механізм рефінансування. Порядок підтримки НБУ банків через надання стабілізаційного кредиту. Здійснення біржових і позабіржових операцій з купівлі і продажу державних цінних паперів на відкритому ринку. Сутність операцій «прямого» і «зворотного» РЕПО.

Особливості емісії банком власних боргових зобов'язань. Управління ресурсами банківських установ на макроекономічному рівні. Політика відкритого ринку. Облікова політика. Регулювання резервів. Управління ресурсами банківських установ на мікроекономічному рівні. Кредитні та інші вкладення ресурсів банківських установ, їх прогнозування та регулювання. Основні нормативні показники діяльності банківської установи, їх роль та значення для регулювання ресурсів банків та їх розміщення. Нормативи капіталу. Нормативи ліквідності та їх характеристика. Нормативи ризиків та їх вплив на діяльність банку. Інші обов'язкові економічні нормативи діяльності банку. Контроль НБУ за дотриманням показників діяльності банківських установ. Санкції.

Тема 7. Організація банківського кредитування

Кредитна політика комерційного банку як складова його бізнес-плану. Організаційна структура кредитної функції банку. Класифікація банківських позичок та сучасні види кредитів. Аналіз структури кредитних вкладень. Комплексний аналіз ціноутворення за кредитними операціями.

Процес банківського кредитування. Поняття кредитного механізму та основні етапи процесу банківського кредитування. Суб'єкти та об'єкти кредитування, їх класифікація і загальна характеристика. Економічна та правова робота банків з позичальниками. Кредитна угода, її зміст та значення для організації кредитних відносин. Особливості видачі позик та порядок їх оформлення. Визначення строків та порядок погашення позик. Умови та порядок відстрочки погашення позик. Методи управління проблемними кредитами. Оцінювання якості кредитного портфеля та порядок формування резервів на відшкодування втрат за кредитними операціями. Економічна робота банків з «кредитним портфелем». Банківський контроль та кредитні санкції. Напрямки вдосконалення механізму видачі та погашення позик.

Види позичкових рахунків та режим їх дії. Форми забезпечення повернення банківських позичок. Кредитний ризи банку та способи його мінімізації. Методи управління проблемними кредитами та кредитним ризиком в цілому. Банківський контроль і кредитні санкції.

Тема 8. Основи організації готівкових і безготівкових розрахунків

Загальні основи організації безготівкових розрахунків і структура безготівкового грошового обігу. Ведення рахунків клієнтів. Безготівкові міжгосподарські розрахунки та основні інструменти, що їх забезпечують. Функціональні схеми здійснення окремих видів платежів. Кореспондентські відносини та міжбанківські розрахунки. Структурна побудова та принципи функціонування системи електронних платежів (СЕП). Схема документообороту в СЕП. Класифікація електронних розрахунково-платіжних документів, що використовуються в СЕП.

Розрахунки з використанням банківських платіжних карток. Характеристика касових операцій банків та забезпечення їх касової діяльності. Сутність та основні види платіжних карток. Загальні основи операцій банків з платіжними картками. Емісія, еквайринг та операції із застосуванням платіжних карток. Види операцій банків з платіжними картками та їх характеристика. Розрахунки з використанням платіжних карток. Національна платіжна система «Український платіжний простір».

Тема 6. Діяльність банку на фондовому ринку

Загальна характеристика діяльності банків на фондовому ринку. Перелік операцій з цінними паперами, що підлягають ліцензуванню в НБУ та порядок видачі ліцензії. Сутність та класифікація операцій банків з цінними паперами. Зв'язок інвестиційних операцій з позичковими операціями банку.

Емісія цінних паперів банківською установою. Емісійна діяльність банків на фондовому ринку. Оптимальна організація окремого підрозділу банку для здійснення операцій з цінними паперами. Зміст основних етапів емісійної діяльності банків. Формулювання інвестиційних цілей банку.

Інвестиційні операції банків із цінними паперами. Порядок формування портфеля цінних паперів банківської установи. Суть та цілі банківських інвестицій. Інвестиційна політика банківської установи. Форми інвестицій в цінні папери: стратегічні і портфельні інвестиції. Характеристика етапів процесу інвестування. Професійна діяльність банків на фондовому ринку. Банківські послуги на фондовому ринку. Посередницькі операції з цінними паперами. Депозитарно-клірингова діяльність банківської установи на фондовому ринку. Методи управління портфелем цінних паперів банківської установи. Регулятивні вимоги до операцій банків з цінними паперами. Особливості функціонування біржового та позабіржового ринку цінних паперів в Україні.

Тема 9. Ризики в банківській справі та управління ними

Сутність та класифікація банківських ризиків. Фінансові ризики банків. Функціональні ризики банків. Маркетингові ризики банків. Види ризиків та місце кредитних ризиків в банківській діяльності. Відсотковий ризик та його особливості. Ризик ліквідності. Поняття кредитних ризиків. Ризик репутації банку. Інформаційний ризик банку. Етапи управління кредитними ризиками різного походження. Механізм формування можливих втрат за кредитними операціями. Інвестиційний ризик у діяльності банку. Ідентифікація та якісна оцінка банківських ризиків. Методи оцінки банківських ризиків.

Організація управління банківськими ризиками. Етапи управління банківськими ризиками. Механізм управління ризиками: основні методи аналізу та управління банківськими ризиками. Методи хеджування ризиків: хеджування відсоткового ризику, хеджування валютного ризику. Відмінність операцій хеджування від страхування банківських ризиків. Інструменти хеджування. Використання деривативних інструментів у

процесі управління банківськими ризиками. Форвардні угоди, фінансові ф'ючерси. Опціони та їх різновиди. Застосування своп-контрактів для хеджування процентного та валютного ризиків. Сек'юритизація активів як метод зниження кредитного ризику банку. Внутрішній контроль за ризиками в банку.

Тема 10. Новітні тенденції в банківській справі

Типи, класифікація та рушійні сили в банківських інноваціях. Суть новітніх банківських продуктів і технологій, їх різновиди та класифікація. Роль і місце банківських інновацій у забезпеченні стійкої конкурентоспроможності на ринку банківських послуг. Етапи впровадження новітніх продуктів і технологій у банку. Нормативно-правове регулювання банківської інноваційної діяльності в Україні.

Суть новітніх банківських продуктів. Кеш-менеджмент як новий продукт на фінансовому ринку. Сучасні стратегії банку у сфері корпоративного кредитування. Факторингові послуги банку. Форфейтинг – інноваційна тенденція у сфері комерційного кредитування. Проектне фінансування як важлива складова кредитної діяльності банків. Новітні продукти і технології у сфері кредитного обслуговування фізичних осіб. Вплив продуктових інновацій на результати діяльності банку.

Автоматизація банківських процесів, роль мобільних пристроїв. Сучасність та майбутнє банківської галузі. Інноваційні системи небанківських розрахунків. Стратегія інноваційної діяльності у галузі технологій. Характеристика запроваджених новітніх технологій у банку. Відеобанкінг, мобільний Клієнт-банк та перспективи їх розвитку. Динамічні смс-паролі. Прозорі мережі, ребрендинг. Зона24. Зміна моделі функціонування банку до моделі продажів. Банк як фінансовий радник. Аутсорсинг як новітнє технологічне рішення для банку. Інноваційна концепція ведення бізнесу із використанням CRM (Client Relationship Management). Система дистанційного банківського обслуговування.

Можливості комерційних банків надавати послуги через Інтернет. Моделі банківського обслуговування в мережі Інтернет. Інформаційні послуги банків у мережі Інтернет. Web-сайти банків, їх значення. Інтерактивне банківське обслуговування. Інтернет-банкінг, його особливості. Інтернет-банкінг за кордоном.

Банківські інтернет-лабораторії – місце, де народжуються банківські інновації. Цифровий банк – банк майбутнього. Хмарні технології у банківському бізнесі: особливості, риси та перспективи. Електронні розрахункові технології та електронні гроші в Україні. Криптовалюти в Україні: правові аспекти регулювання, проблеми та перспективи використання Bitcoin. Мережа Блокчейн. Класифікація та теоретичні основи емісії криптовалют.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (практ.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Економічні основи банківської справи	9	1	1	-	-	7
2.	Поняття банку та організаційні основи його функціонування	8	2	2	-	-	4
3.	Сутність банківських операцій та їх види	8	2	2	-	-	4
4.	Власний капітал банку	7	2	2	-	-	3
5.	Залучені ресурси банку	8	2	2	-	-	4
6.	Позичені ресурси банку	8	2	2	-	-	4
7.	Організація банківського кредитування	7	2	2	-	-	3
8.	Основи організації готівкових і безготівкових розрахунків	9	1	1	-	-	7
9.	Діяльність банку на фондовому ринку	9	2	2	-	-	5
10.	Ризики в банківській справі та управління ними	8	2	2	-	-	4
11.	Новітні тенденції в банківській справі	9	2	2	-	-	5
*	Усього	90	20	20	-	-	50

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Індивідуальні завдання та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- розв'язок розрахункових завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) розв'язування задач та формулювання висновків за результатами розрахунків;

5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмово екзамену.

Структура залікового білету включає одне теоретичне питання, практичне завдання й десять тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Вивчення навчальної дисципліни	
100 балів	
Очна (денна, вечірня) форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
10 балів – за результатами навчання під час лекцій	5 балів – за результатами навчання під час лекцій
40 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять	25 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять
20 балів – за результатами самостійної роботи	40 балів – за результатами самостійної роботи
30 балів – за результатами складання семестрового контролю	

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0B2D1%80>.
2. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України від 23 лютого 2006 року N 3480-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
3. Про заходи щодо нормалізації платіжної дисципліни в народному господарстві України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 16 березня 1995 р. №227/95. –Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/227/95>.
4. Правила визначення платіжності та обміну банкнот і монет Національного банку України [Електронний ресурс]: затверджені Постановою правління НБУ від 17 листопада 2004р. №547. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1540-04>.
5. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України [Електронний ресурс]: затверджені Постановою правління НБУ від 19 березня 2003р. №124. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0353-03>.
6. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 21 січня 2004р. №22. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0377-044>.
7. Про ведення касових операцій банками в Україні [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 01 червня 2011 р. №174. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0790-11>.
8. Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 15 грудня 2004р. № 637. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>.
9. Про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства [Електронний ресурс]: Положення затверджене Постановою правління НБУ від 28 серпня 2001р. №369. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0845-01>.
10. Про здійснення уповноваженими банками операцій з банківськими металами [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 06 серпня 2003р. №325. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0749-03>.
11. Про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 16 серпня 2006р. №320. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06>.
12. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. №436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
13. Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 12 листопада 2003р. №492. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>.
14. Про порядок емісії спеціальних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням [Електронний ресурс]: Положення затверджене Постановою правління НБУ від 30 квітня 201р. №223. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0474-10>.
15. Про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 16 грудня 200 р. №508. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03>.
16. Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 03 грудня 2003 року №516. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.

17. Про заставу [Електронний ресурс] : Закон України від 02 жовтня 1992 р. №2654-XII. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.
41. Про національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України від 20 травня 1999 р. №679-XIV. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
18. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 5 квітня 2001р. №2374-III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>.
19. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05 квітня 2001р. №2346-III. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
20. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] : Закон України від 23 лютого 2012р. №4452-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/445217>.
21. Про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України [Електронний ресурс]: Інструкція затверджена Постановою правління НБУ від 12 грудня 2002р. №502. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0021-03>.
22. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 28 серпня 2001р. №368. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
23. Про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 08 вересня 2011р. №306. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1203-11>.
24. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою правління НБУ від 24 жовтня 2011р. №373. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.
25. Про порядок та умови торгівлі іноземною валютою [Електронний ресурс]: Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 10 серпня 2005р. №281. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0950-05>.
26. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 25 січня 2012р. №23. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.
27. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року №435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-14>

7.2. Основні джерела

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; за ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2009. – 600с.
2. Банківська діяльність: навч. посібник / З. Б. Живко, О. П. Просович, М. І. Копитко та ін.; за ред. З. Б. Живко. – К. : Алерта, 2012. – 248 с.
3. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. - К. : УБС НБУ : Знання, 2010. - 390 с.
4. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. О. Папаїка та ін.] ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. - Донецьк : [ДонНУЕТ], 2010. - 460 с.
5. Банківські операції [Текст] : практ. посіб. / О. Я. Стойко ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : ЖНАЕУ, 2016. - 127 с.
6. Банківські операції [Текст] : навч. посібник / І. Г. Скоморович ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : Магнолія 2006, 2010. - 481 с.
7. Банківські операції [Текст] : зб. практ. завдань / уклад.: О. М. Гладчук, О. Ю. Антохова ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2018. - 199 с.
8. Банківські операції [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [А. М. Мороз та ін.] ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2010. - 303 с.

9. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. напряму 6.030508 "Фінанси та кредит" / Ковальчук К. Ф. [та ін.]. - Д. : ІМА-прес, 2010. - 214, [2] с.
10. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навчання / О. М. Петрук, С. З. Мошенський, О. С. Новак ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. М. Петрука ; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир : ЖДТУ, 2011. - 566 с.
11. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. / О. Т. Левандівський, П. Е. Деметер. - К. : Знання, 2012. - 463 с.
12. Банківські операції [Текст] : [навч. посіб.] / Кіровоград. нац. техн. ун-т ; [уклад.]: В. П. Кравченко, Л. М. Фільштейн. - Кіровоград : РВЛ КНТУ, 2012. - 334 с.
13. Банківські операції [Текст] : підручник / І. Г. Скоморович ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. - 531 с.
14. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. для студ. аграр. вищ. навч. закл. I-II рівнів акредитації зі спец. 5.030801 "Фінанси і кредит" / уклад. Л. А. Сковира. - К. : Аграрна освіта, 2010. - 370 с.
15. Банківські операції [Текст] : підручник / М. І. Крупка, Є. М. Андрущак, Н. Г. Пайтра ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. - 311 с.
16. Банківські операції [Текст] : практич. посіб. / О. Я. Стойко ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : ЖНАЕУ, 2016. - 127 с.
17. Банківська справа [Текст] : навч. посіб. з дисципліни "Банківська справа" для студ. за напрямом підготов. 6.090504 "Мережі та системи поштового зв'язку". Модуль 1. Основні засади та інструменти функціонування банків. Модуль 2. Послуги та операції банків. Фінансові послуги у поштовому зв'язку / [Князева О. А. та ін. ; за заг. ред. Князевої О. А.] ; Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Каф. економіки п-ва та корпорат. упр. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2012. - 219 с.
18. Банківська справа [Текст] : навч. посіб. / Н. Р. Швець ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2012. - 247 с.
19. Банківська справа [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Лютий І. О. та ін. ; за заг. ред. І. О. Лютого] ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Київський університет, 2009. - 383 с.
20. Банківська справа [Текст] : термінол. словн. / Анатолій Загородній, Геннадій Вознюк ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2010. - 506 с.
21. Банківська справа [Текст] : навч. посіб. / Л. Л. Калініченко, Н. М. Островерх ; Укр. держ. акад. залізн. трансп. - Х. : [УкрДАЗТ], 2010. - 138 с.
22. Вступ до фаху "Фінанси, банківська справа та страхування" [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Шкварчук. - Львів : Простір-М, 2019. - 230 с.
23. Гроші та банківська справа [Текст] : навч. посіб. / С. В. Осадчук ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. - О. : ОРІДУ НАДУ, 2011. - 156 с.
Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни "Операції банківських і небанківських кредитних установ" [Текст] / [Архипенко С. В. та ін.] ; Держ. вищ. навч. закл. "Криворіз. нац. ун-т", Криворіз. екон. ін-т. - Кривий Ріг : Чернявський Д. О. [вид.], 2013. - 242 с.
24. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків : навч. посіб. / А.О.Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало –Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. –523 с.
25. Коцовська Р.Р. Банківські операції : навч. посіб. / Р.Р.Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль. –К. : УБС НБУ : Знання, 2010. –390 с.
26. Міщенко В.І. Банківські операції: підруч./ В.І. Міщенко, Н.Г.Слав'янська, О.Г. Коренєва. –2-ге вид., перероб. і доп. –К.: Знання, 2007. –796 с.
27. Основні технології операцій банку [Текст] : навч. посіб. для самост. роботи з опанування курсу "Бухгалтерський облік у банках" / В. І. Ганін, В. В. Соляр ; Харків. торг.-екон. ін-т КНТЕУ. - Харків : Панов А. М., 2016. - 123 с.
28. Прасолова С.П. Банківські операції: навч. посіб. / С.П.Прасолова. –К.: Центр навчальної літератури, 2013 –568с.

29. Фінанси, банківська справа та страхування. Корпоративні фінанси та фінансове посередництво [Текст] : підруч. для бакалаврів / [П. О. Нікіфоров та ін.] ; за ред. П. О. Нікіфорова, Н. А. Бак ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. - 295 с.

7.3. Додаткові джерела

1. Банківська система. Банківські операції [Текст] : тест. завдання / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича ; уклад.: Н. Р. Швець, І. Я. Ткачук, О. М. Крупей. - Чернівці : Рута, 2015. - 91 с..
2. Банківська безпека держави в умовах розвитку інформаційної економіки (трансформації банківських операцій) [Текст] : [монографія] / Д. М. Гладких ; Нац. ін-т стратег. дослідж. - Київ : НУОУ, 2019. - 392 с.
3. Грошово-кредитна політика НБУ [Текст] : навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форми навчання спец. 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / Ю. М. Бездітко, О. М. Посаднева ; Херсон. нац. техн. ун-т, Каф. "Фінансів, банк. справи та страхування". - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. - 189 с.
4. Дилінгові операції комерційних банків [Текст] : лаб. практикум / Шило С. Г., Щербак Г. В.; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. - 235 с.
5. Жердецька Л.В. Системний банківський ризик: причини та напрями регулювання [Текст] : монографія / Жердецька Л. В. - Одеса : Атлант, 2017. - 352 с.
6. Корнилюк Р. В. Системний ризик і макропруденційна політика в банківському секторі [Текст] : монографія / Р. В. Корнилюк ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2019. - 461 с.
7. Кредитні відносини і банківська справа у Стародавньому Римі [Текст] : монографія / М. М. Сайко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Чернівці : Технодрук, 2017. - 415 с.
8. Лобозинська С. М. Рейтингові системи оцінки банківської діяльності в Україні [Текст]: монографія / Лобозинська Софія Миколаївна, Цибульська Наталія Богданівна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : Растр-7, 2016. - 195с.
9. Михайловська І.М. Формування системи захисту банківських вкладів фізичних осіб та суб'єктів господарювання в Україні [Текст] : [монографія] / Михайловська І. М., Безвух С. В. - Хмельницький : ХНУ, 2013. - 174 с
10. Міжнародні розрахунки і валютні операції [Текст] : навч. посіб. [для студентів спец. 8.03050802 "Банківська справа"] / Лебідь О. В. ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. - 199 с.
11. Моделювання оцінки операційного ризику комерційного банку [Текст] : монографія / [О. С. Дмитрова та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. С. О. Дмитрова. - Суми : [ДВНЗ "УАБС НБУ"], 2010. - 264 с.
12. Облік, аналіз та аудит операцій з платіжними картками в банківських установах [Текст] : монографія / С. П. Заднепровська (Поліщук), І. М. Парасій-Вергуненко ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2016. - 303 с.
13. Сениц П.М. Банківська діяльність в системі державної політики економічного зростання України: теорія та досвід [Текст] : монографія / П. М. Сениц ; ДВНЗ "Ун-т банк. справи". - Львів : Растр-7, 2016. - 402, [5] с.
14. Система контролю банківської діяльності в Україні: теорія та практика [Текст] : монографія / О. І. Скаско ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи, Львів. ін-т банк. справи . - Л. : Тріада плюс, 2012. - 306 с.
15. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст] : монографія / [О. В. Дзюблюк та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка ; Терноп. нац. екон. ун-т, Каф. банк. справи. - Тернопіль : Осадца Ю. В. [вид.], 2017. - 297 с.
16. Управління ризиками банків [Текст] : монографія : у 2 т. / [А. О. Єпіфанов та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. - Суми :

- ДВНЗ "УАБС НБУ", Т. 1 : Управління ризиками базових банківських операцій. - 2012. – 282с.
17. Шахрайство на фінансовому ринку [Текст] : практ. посіб. з протидії / [за ред. В. Фещенка]. - [К.] : Укр. агентство фін. розв., [2011]. - 422 с.
18. Шляхи поліпшення кредитних, інвестиційних операцій банків та їхньої роботи з цінними паперами [Текст] : [монографія] / В. Крючков ; Укр. акад. наук, Від-ня економіки і упр. - К. : Фенікс, 2010. - 168 с.

7.4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua.
2. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
3. Нормативно-правова база України на офіційному веб-порталі Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws#>.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua>.
5. Сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

Розробник програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

_____ Наталія ТКАЧУК

26 жовтня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування 27 жовтня 2020 року, протокол №3.

Завідувач кафедри _____ Віктор СИНЧАК

27 жовтня 2020 року

Декан факультету управління та економіки

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

19 листопада 2020 року

Погоджено методичною радою університету 20 листопада 2020 року, протокол №3.

Голова методичної ради _____ Ірина КОВТУН

20 листопада 2020 року

